

V tem slučaju mora dotični član oditi, dokler se sklepa o njegovi stvari.

Kadar je kaka zadeva nujna, recimo, kadar se gre za šolske zamude in se ne more počakati do prihodnje redne ali izredne seje, potem more načelnik vse potrebno sam ukreniti, le pri prihodnji seji mora o tem zbranimu kr. šol. svetu poročati, da se mu to uradno od članov odobri.

Kake pravice ima kr. šolski svet? On ima skrbeti, da se šolske postavne in naredbe višje šolske oblasti v šolskem okrožju natanko izpolnujejo. Zlasti pa ima po § 14 šolske postavne pravice:

1. nadzorovati šolski denar in šolska vrednostna pisma; šola ima morebiti kak šolski fond ali kako ustanovo (štifungo) in tu kr. šolski svet je pravi oskrbnik takega šolskega imetja;

3. kr. šolski svet mora paziti, v kakem stanu se nahaja šolsko poslopje, nadzorovati šolska posestva (hlevi, škedenj, vrt itd.) in šolsko orodje in o vsem tem se mora voditi natančen zapisnik (inventarij);

3. kr. šolski svet mora ubogim učencem preskrbovati potrebne šolske knjige in druge potrebščine za šolo, dalje mora za šolo preskrbeti sredstva, ki so potrebna k šolskemu poučevanju, recimo: zemljevide, kredo, table itd.

4. Za vse šolske stroške mora sestaviti letni proračun.

5. O izdatkih za šolo predložiti mora okrajnemu šol. sveta račun.

5. Dalje ima kr. šol. svet dolžnost, sestaviti letni zapis v šolo, mora stariše tistih otrok, ki so za šolo sposobni, naj poprej opomniti, ako otrok ne pošiljajo v šolo, ako se to pa večkrat zgodi, ima kr. šol. svet dolžnost take nemarne stariše ali njihov namestnike naznaniti okr. šol. svetu, da se jih kaznuje.

7. Kr. šolski svet ima pravico določevati, kedaj naj se pričlenja s šolskim poukom, seveda učnih ur ne sme skrajševati. Ob enem ima kr. šol. svet posebno pravico in dolžnost, da se šolski pouk tako, kakor je predpisan, natanko izvršuje.

8. Kr. šolski svet tudi nadzoruje, kako se vede učiteljsko osebje v šoli in zunaj šole, on gleda tudi na to, kako se učenci zunaj šole obnašajo in učiteljstvu pomaga, da se šolarji strogo držijo reda.

9. Kr. šolski svet ima pravico dovoliti nadučitelju (vodji šole) tri dni odpusta, ali o tem se ima takoj poročati na okr. šolski svet.

10. Kr. šol. svet ima po možnosti poravnati prepire med učiteljskim osebjem, kolikor se taki prepri tičejo šolskih zadev.

11. Kr. šolski svet sme na obč. zastop in na višje šolske oblasti vprašanja dajati zaradi šole ali kako pojasnilo v šolski zadevi odposlati.

12. Gledé učnega načrta, zlasti kar zadeva poljedelski in obrtni nadaljevalni tečaj) kakor tudi gledé učnega jezika, sme staviti predloge.

13. Kr. šol. svet zastopa na zunaj šolsko občino in oskrbuje, da šole v šolski občini imajo potrebne uradnike in sluge.

15. Konečno kr. šolski svet preskrbuje učiteljskemu osebju potrebno stanovanje, za šolo nabavlja kurjavo, plačuje luč in oskrbuje, da je šola tudi vselej snažna, umita in pobeljena.

To so splošna opravila kr. šolskega sveta. Upamo, da smo prišli v pravi čas s svojim pojasnilom ter da se bodo od sedaj člani kr. šolskih svetov zavedali, katere pravice jim po postavi pristojajo.

Srbija in veleizdajalstvo naših prvakov.

Zdaj se o ničem drugem toli ne govori in ne piše kakor o carinski vojni med Avstrijo in Srbijo: hočemo vam tu povedati nekaj podatkov, da boste stvar dobro zastopili, zlasti pa zgornji napis.

Srbija je bila dozdej le državica škandalov in umorov. Lahkoživi kralj Milan je prodal svojo krono in svoj tron za par tisoč goldinarjev, njegov sin, kralj Alexander, si je vzel za ženo dvorno damo Drago Mašin, in ko so tega zarotniki umorili, prišel je na tron sedanji slavnati kralj Peter, in tistega imajo zarotniki popolnoma v oblasti, da si ni ne po dnevu ne po noči varen

s svojim življenjem. Naša Avstrija in prevrtili cesar so že veliko dobrega storili za to Srbijo. Ali ta nehvaležna Srbija je zdaj sklenila carinsko pogodbo z bolgarsko državo, in naše cesarstvo je s tem hudo zadeto; za naše pridelke je Srbija zaprla mejo, in ako je naša država nasprotno zaprla mejo srbski živini in to mora storiti, ako noče izgubiti ves ugled, se je s tem meso tako podražilo, da so cene že neznosne. In zdaj čujte in strmite, kako se pri tej carinski vojni Srbije z našim presvetlim cesarjem obnašajo naši prvaki in naši listi „Slovenec“, „Slov. Narod“, „Domovina“ in drugi. Njih obnašanje in pisanje je naravnost velezidajalsko, nezaslišano, oni kratkotalo želijo, da Srbi, sovražniki avstro-ogrške države, nad našim presvitlim cesarjem zmagajo.

„Slovenski Narod“ piše o tej stvari sledeče: „Mi Srbiji naravnost želimo, da bi z vso odločnostjo nadaljevala borbo proti avstrijskim zahtevam, zakaj prepričani smo, da se mora avstrijsko početje, započeto proti srbsko-bolgarski carinski zvezi, završiti z veliko bla mažo v škodo Avstrije, samo ako bosta Srbija in Bolgarija složno vztrajali kot zaveznici druga poleg druge.“ Celjska „Domovina“ pa je o tem napisala takole: „Srbija se ni udala in to je gotovo častno ter ima važne posledice. Vsa Srbija se je vzdignila, da odbije nesramne napade Avstro-ogrške države na Srbijo.“ — V enakem velezidajalskem zmislu so pisali tudi drugi prvaki in klerikalni naši listi, tisti listi, ki vedno toli kričijo: „Vse za vero, dom in cesarja!“ Tisti farizejski ljudje, ki na svetih krajih, na svojih shodih in na vsakem kraju se udarjajo na svoja prsa in upijejo: „Vse za dom in cesarja!“ snujajo zljaj Srbijo proti našemu avstro-ogerskemu cesarstvu in proti našemu vladarju, presvitlemu cesarju. To hinavstvo in to licemerstvo je tem bolj predrzo in nesramno, ker ravno tisti listi in tisti ljudje poštene in lojalne Nemce po Avstrijskem vselej psujejo s „Prjazari“, ki baje škilijo preko avstrijske meje v Nemčijo! Kmet, zdaj vidiš, kdo je zvest cesarju, ali mi, ali tak hinavski prvaki Slovenec in taki listi, ki javno kličejo sovražnika na boj proti naši presvitli cesarji hiši! — V cerkvi in v listih in na shodih se neprestano blebete puhlo in hinavsko: „Vse za vero, dom in cesarja!“ kakor bi bil le Slovenec zvest cesarju, Nemec pa ne! Ali zdaj so pokazali pravo barvo. Ljubljanski župan Heibar in dr. Tavčar se vozita vsako leto k cesarju beračiti, naj se usmili Ljubljancev ter jim odpusti izposojeni denar, češ, mi smo svojemu cesarju najzvestejši podaniki, mi to zaslužimo, na drugi strani pa ravno tistemu svojemu presvitlemu vladarju želijo, da bi bil od sovražnikov premagan! Ali to ni sramota, hinavstvo in velezidajalstvo, kakšnega še nismo doživeli in nad katerim strmé vsi pošteni in cesarju zvesti ljudje? In k ljudem take vrste in k takim listom bi mi, Slovenci, imeli zaupanje? Ne, nikdar ne! Kmet, obrtnik in delavec, odpri oči, ne daj se prevariti od enakih velezidajalskih hinavcev in listov, ki hočejo le tvojo nevednost, ki ti hočejo vzeti zvestobo do vladarja, našega presvitlega cesarja, in dobro si zapomni, da te ljudje take vrste vlečejo le v nesrečo.

Dopisi iz Štajerskega.

Do Možganc. V zadnji naši številki smo priobčili temeljito in prav premišljeno razpravo: „Volitve v obč. šolski svet se bližajo“ ter smo tisto številko blagohotno poslali vsem obč. predstojništvom v ptujskem okraju, da izvejo naše mnenje. No naši klerikalci in prvaki vsako, tudi najnedolžnejšo in najpoštenejšo stvar slabo tolmačijo in tako smo tudi mi dobili od možganske občine jako impertinenten dopis, ki je poln povsk in napadov na naš list, in se nam v tem dopisu podtikajo stvari, o katerih se nam še sanjalo ni. Občina konečno tudi piše, da nas vtakne zaradi tiste poslanske številke v celjsko žabo in mariborškega klerikalnega prismojence. Verujte nam, da se mi za ta dva lista toli brigamo kakor za lanski sneg. Ali eno moramo vendar pribiti, da je vas deset Možgančanov v celem velikem ptujskem okraju edinih, ki naš dober nasvet pačite, pomilovanja ste vredni v svojem zaslepljenem sovraštvu do nas. Vprašajte eno ali drugo sosednjo občino, in vsaka vam potrdi,

da nasveti o šoli v naši zadnji številki so pisani le v korist mladine in ljudstva in mi z ogorčenjem zavračamo vsako enako podlo napadanje. Mi smo sicer vas hoteli pustiti v vaši neumnosti, nismo vas smatrali za vredne odgovora, ali ako odgovorjamo, delamo to le zato, naj svet izve, kako stališče zavzemajo nekateri Možgančani, kadar se gre za tako važno stvar kakor je šola in mi mislimo, da teh deset Možgančanov od svojih lastnih pristašev dobijo kako brco za svojo bedarijo. Celi svet naj izve imena teh klerikalnih, le Fihposa vrednih mož, ki so se pokazali kakor največji sovražniki šole. Varujte se, napredni možje, družbe takih, ki se dajo voditi od klerikalnih tepcev, ki bi najraje seveda videli, da šol splot na svetu ni. Dalje še omenimo, da ti modrijani niso bili zmožni pisma sestaviti, temveč jim ga je spisal en „študiran“ gospod, ali pa se skuhal v faroždu. Njih podpisi pa so tako slabo namazani, da se spozna, v kako šolo so najbrž ti duševni revčeki hodili, in ti ljudje se nas predrznejo podučevati? Evo vam imena teh junakov žalostne postavne: Fr. Quar, Fr. Kekec, V. Sok, A. Antolič, V. Donaj, J. Šegula, J. Obranj, J. Bežjak, S. Geč, M. Valenko.

Rogaška Slatina. Dne 18. t. m. smo tu imeli „Zadružni shod“, ki ga je sklical g. Gorjup, ali že v začetku moramo pribiti in obžalovati, da se ta revček sili v take reči, katerih pravi nič ne zastopi. Obžalujemo dalje, da se je tisti gospod tudi tako daleč spozabil in se pajdaši z ljudmi, ki so klerikalni podrepaniki, kakor sta Košak in Korajžije. Majster Košak je pred kratkim vpil: Slatinski nemškutari uživajo naš kruh, zemlja je naša! Ali mi mu tukaj zagromimo v njegova kosmata klerikalna ušesa, da, ako bi on ne imel od Nemcev dela, bi mu potem gotovo kmalu prešlo vpitje: zemlja je naša! Naše slavno občinstvo opominjamo, naj zapoje takim tičem drugo pesem in jih ne jemlje v delo, potem ne bodo hodili tako napuhnjeno ter ne bodo psovali nemške stranke, od katere dobivajo svoj zaslužek.

Opomba uredništva. Ako je bik siten, vzdigne se mu korito in kmalu postane krotek; ne pitajte klerikalnih in nazadnjaskih vriskačev, ne naročajte si ničesar pri njih, in kmalu se jim ohladi njihova vroča klerikalna kri.

Iz Podrede. Tukaj imamo župnika Vaupotiča, ki je sem prinesel s seboj dva želodca in mu sodi bolj, da bi bil kak zakoniti advokat kakor dušni pastir in božji namestnik. Mastno računati zna kakor malokdo drugi in ljudje v Dramljah, kjer je bil kaplan in na Skomru, kjer je bil župnik, so bili veseli, ko je od njih odnesel žegnana kopita. Pred leti je bil brez službe, prezišeni knezoškof dobro poznao tega „ljubega gospoda“ in so se dolgo obotavljali, vzeti ga nazaj. Pred leti je imel v Dramljah sodnijsko preiskavo zaradi svoje sestre in več prav debelih pogreškov ima Vaupotič na svoji črni umazani vesti. Za poroke jemlje 24—25 kron, za vpe-ljavanje 2 K, za krst 1-70 K in za previdenje bolnikov po 2 K zadnjič pa se je celo v cerkvi tako surovo obnašal pri nekem pogrebu, da so se vsi zgrazali, ko je tam vpil in terjal pogrebščino za 6 K. V šoli v Pečici je bil od jeseni le trikrat, akoravno vleče na leto prav mastno plačo za pot. Za spomine za rajne pobira na leto denar, ali moli le par mesecev, potem preneha. Tako pa niso delali Kristusovi namestniki, kakor nekateri sedanji, pred vsem pa naš g. Vaupotič, ki pobira le krivičen denar in že zdaj živi v sovraštvu s polovico faranov. Kmalu vam o njem povemo še več. Tebi pa, ljubi Vaupotič, prav po prijateljsko svetujemo, „nučaj pamet, drži se predpisov gledé taksi pri pogrebih in porokah, da te ne zadene pravična roka postavne in potem bodi uverjen, da te pustimo pri miru in te bomo spoštovali.

Iz Bizeljskega. Dragi Štajerc, naznanjam ti, kako nas naš g. župnik Pavlič s kancelna pozdravljajo: za svinje, za sleparje in nepridneže nas imajo. Že prav! Ali mi mu tu povemo tudi kaj za ušesa. Naš mil. knezoškof naročili so moliti in zvoniti, da bi ljudstvo dobilo dobre duhovnike in dušne pastirje. Ali mi pri nas imamo duhovnike, ki radi v židovskih oštarijah posedavajo, kvartajo in potem se ne čudimo, da se jim pridige po nedeljah ponesrečijo in na kancelju le otrobe vežejo. Na tebe, ljubi Štajerc, imajo župnik tudi veliko jezo. En župnikov pod-

rpnik nas je spet v ljudski ošteriji imenovalucke. Pavlič in Pečnik, mi vama povemo, da se cuki nahajajo le v klerikalnih družbah, med naprednjaki jih ni.

Iz Pilštanja. Pri nas imamo mladega klerikalnega trgovca Regvarta, ki ima po klerikalni navadi preveč rad nežni spol, izbirčen nikakor ni. Pred par dnevi, ko sem bil na pošti, je v sosednji sobi, kjer ima trgovino, vpila neka pobožna stvarca in je klerikalnemu svetniku dajala imen, ki so v bližnji zvezi s svinjarjem in svinjakom. Lej, naš prijatelj, ti si znan kot dober kristijan in ne kot turk, izberi si eno čedno, lušno, veselo dekle in oženi se, pa ti ne sme živ kratek kaj hudega reči.

Od Sv. Jurija v Slov. goricah. Ljubi Štajerc! Nekaj ti tukaj naprej povem, kako so pri nas v Sp. Gasteraju rihlara volili. Neke znane pokveka v hosti je namreč po neumnih prvaških listih raztrobila debele laži, da je bila volitev nepostavna, ali višja oblast — ki gotovo ima več pameti kakor tak privandravec, je volitev odobrila in pokazala, da se laže le dopisnik zbankrotiranega Slov. Štajerca. — Dalje ti, ljubi Štajerc, naznanjam, da smo tu pri cerkvi imeli teater ali gledališčno veselico — eno dekle je celo Mater božjo predstavljalo in se tistikrat prav pobožno častilo — mi to imenujemo božjekletstvo, s katerim se le zvijačno fehta denar od ljudi. Pred dvema letama je na deviškem shodu pri Sv. Benediktu govorila tudi ena devica iz naše fare o deviški nedolžnosti, ali ravno o tej se vé, da ima jako rada fante in španije, samo zvedeti se pač ne sme. O vi navihani klerikalci!
Faran iz Sp. Gasteraja.

Iz Petrovč-Kasez. Tukaj imamo šol. krajnega načelnika Fridriha iz nemške rodovine, ali on se dela velikega Slovencea. To je seveda nekoliko čudno pametnim ljudem, kako hoče biti Slovenec, ko je Nemeec! Omenjeni je eden najbolj pobožnih, samičen (ledki) je še zmiraj, čeravno se ženi tako v prepovedanem kakor v zapovedanem času. Če je ktera nevesta bolj bogata, mu uteče, kadar zve, kam bi se prišla hladiti. Če pa nima nič, pa njegova visokospoštovana mama noče. Ta gospodek z otročjim glasom, nadučitelj in naš far to je vse ena farba. Nadučitelj na gre nikoli v cerkev in bi moral, da se njegovi učenci ne podijo v cerkev kakor teleta ali koze. Pravi, da pre v cerkev ne more iti, ker ga noge bolijo, ali v krčmo, ki je precej dalje kakor cerkev, zahaja skoraj vsak dan. Tam v gostilni se shajata s kaplančkom in ga pijeta, kakor bi jutri bil že sodnji den. Ti, Fridrih, krajni šolski načelnik, se s kaplančkom in nadučiteljem pobrigaj rajši zato, da bode naša šola res napredovala, pobrigaj se za šolska stranišča, da tam ni toliko smrada. Šolski sluga je tu 80 let stara ženka in ima po tvoji milosti 36 K na leto. Poskrbi dalje, da tu dobimo sposobno učiteljico ročnih del. Drugič napišemo o tebi v „Štajercu“, kako si hodil vasovat. Zapomaj si, kdor ni čist, ne more hudiča izganjat.

Iz Sv. Janža. Dne 11. julija 1905 so se v občini St. Janž na Vinski gori pri Velenju vršile občinske volitve in v vseh 3 razredih so bili izvoljeni sami naprednjaki, le dva sta še ostala iz zlahte sedanjega župana. Ker je pa takrat župan propadel, protestiralo se je od županovih privržencev v Gradec. Tako je prišlo, da je volilne imenike popravljaj, da je dalje na dan volitve sam izgotavljal posamezne listeke, potem popravljaj volilni zapisnik. Vprašamo torej: Ali sme kak župan kaj takega storiti? Ali je kaj takega dovoljeno od politične oblasti? Ali se bode sodnijsko kaj preiskavalo?

Op. uredništva. Seveda je vse to protipostavno in vaše okr. glavarstvo mora vpoštevati vaše opravičene pritožbe.

Krapje pri Ljutomeru. Nove orglje in še nekaj drugega. Leta 1901 meseca junija je nas zadela velika nesreča v naši farni cerkvi se je namreč na neznan način vnel ogenj ter v kratkem upepelil orglje ter poskodoval imenito italijansko slikarjijo, tako da je bilo kakih 6-8000 gold. škode in ako bi ne bili domači prebivalci in naše vro gasilno društvo tako hitro na pomoč prihiteli, potem bi bila gotovo strop in cerkvena streha zgorela. — L. 1902 je nam g. Bradl iz Maribora postavil nove orglje s krasnimi registri. Lepe so res, da smo lahko na nje

ponosni. Orglje imajo lep glas, ako na njih orglja izvežban mojster, ali pod prstmi sedanjega orglarja Caherla te imenitne orgle tako neznansko cvilijo, kakor bi sto mačkov vlekel za rep. Lepa igra na orgljah veliko pripomore k pobožnosti cerkvenih obiskovalcev, to vsi vemo, ali tako orgljanje, ki žali ušesa, ne! G. Caherl gotovo misli, da mi kmetje imamo z blatom zamajšana ušesa ter da ne moremo razločevati, kaj je prijeten ali ostuden glas.

Ker pa sedanji orglar Caherl že sam opazuje, da so se farani naveličali njegovega špirlanja in bi se začelo čast. duhovništvo po času tudi tega mnenja biti, zato se skuša ta gospodek gg. kaplanom na različen način prilizovati, zlasti pa s tem, da „Štajerca“ lovi, kjerkoli ga dobi in sploh ta list na vse kriplje blati in kmete od naročbe odvraca. Ta g. Caherl baje sedaj študira, kako bi mu bilo mogoče izumiti taki prašek, kakor je znani „Zacherlin“, da bi ž njim zagifal „Štajerca“. Ali to se mu ne bode posrečilo, ker „Štajerc“ ni muha, ampak dobro vkorenjen list, edini slovenski list, ki neustrašno brani pravico težkemu kmečkemu stanu in se ne ozira na nikogar, kadar se gre za korist naprednjakov.

Gotovo bode čestite bralce zanimalo, ako izvejo, kedo in kaj je bil Caherlov oče. Njegov oče, rojen Nemeec, iz Fürstenfelda doma, je bil svoje dni finančni nadstražnik, zadnji čas pa davkarski sluga v Ljutomeru. Akoravno rojen Nemeec, ki je le malo slovenski znal, je bil vendar pri slovenskih kmetih priljubljen in spoštovan, ker nikoli ni žalil in ni črtil Slovencea. Ako je imel kaj navadno zaradi zaostale štibre (davka) je le malo slovenski znal, je bil vendar pri slovenskih kmetih priljubljen in spoštovan, ker nikoli ni žalil in ni črtil Slovencea. Ako je imel kaj navadno zaradi zaostale štibre (davka) je le malo slovenski znal, je bil vendar pri slovenskih kmetih priljubljen in spoštovan, ker nikoli ni žalil in ni črtil Slovencea.

Ako je imel kaj navadno zaradi zaostale štibre (davka) je le malo slovenski znal, je bil vendar pri slovenskih kmetih priljubljen in spoštovan, ker nikoli ni žalil in ni črtil Slovencea. Ako je imel kaj navadno zaradi zaostale štibre (davka) je le malo slovenski znal, je bil vendar pri slovenskih kmetih priljubljen in spoštovan, ker nikoli ni žalil in ni črtil Slovencea.

Iz tega je razvidno, kako plemenito in pošteno je sodil njegov oče o svoji narodnosti. Ali njegov sinček ni samo renegat, odpadnik, izdajca, temveč sovraži vse, kar leze in gre nemškega in kar je naprednjaške misli. Ali zapomnite si, g. organist, na kisleml zelju nas ne bote pohrustali.

Konečno vam rečem še eno: Caherl, prepustite orgljanje zmoežnejšemu in izvežbanemu organistu, saj jih je veliko, ki so se izvežbali v Ljubljani ali v Celju. Vi pa rajši, ako vam ostane kaj prostega časa, pomagajte svoji tašči, gospej Robek, klobuke in papočne prodajati. Te besede, ki jih vam blagohotno polaga na srce vaš nekdanji sošolec, vzemite si k srcu in — popoljšajte se!

Opomba uredništva. Da je Caherl rojen Nemeec in se je vzgojil v nemškem jeziku, to je nam prav dobro znano, da pa nekdanji Zacherl kot učitelj hujaka in naš list sovraži, to je za nas nekaj neverjetnega. Toda čakaj, ti mali novopečeni narodnjak, mi ti bodemo tvojo vročo kri pomagali hladiti.
Iz Ljutomera. V našem lepem trgu je od tistega časa nemir, od kadar je k nam privandral neki zeleni in mladi gospodek, ki sliši na ime „velikega nemškega moža“, naš lepi prejšnji mir kalit. Ta podla, hinavska duša nima drugega dela kakor poštene ljudi po klerikalnih cunjah blatiti. Njegovo geslo je „Svoji k svojim“! ali zraven tega mu še jako dobro diše napredni groši. Hvala Bogu, da smo te spoznali, kdo da si, in naše geslo bode tvojemu nekoliko nasprotno: Kmet, obrtnik in delavec podpiraj samo podjetja naprednjakov! Mi se zanaprej ne damo od takih tapcev in bedakov, ki jim je blaženi mir deveta briga.

Ako ti imaš pravo vero, prajšaj se, kako se glasi največja druga božja zapoved! („Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe!“) Ljutomeržani in napredni okoličani, naj vam bodo vselej drage Kristusove besede: „Mir vam želim in mir vam zapustim do konca sveta!“ Bodite prepričani, da vsaka hujskarjija naših nasprotnikov nima sreče in mnogo hujšacev je takim nesramnim in podlim lumparjam že podleglo. Na-

podite vsako mrho, ki vam prhaja v hišo le mir kalit. Mir naj zavlada zopet po našem krasnem trgu in srečnejši časi bodo za vse, bodisi Nemeec ali Slovenec.
Stari tržan.

Iz Dramelj. Drameljski župnik Andrej Podhostnik je sicer po spodujem Štajerskem poznan kakor počen groš, tudi njegova kuharica, nekdanja „jungfrava“ Treza je daleč na okoli zaslave, ali v najnovjšem času je naš Andrej ustrelil zopet toliko kozlov, da boš imel, ljubi Štajerc, za več številke dosti kaj tiskati o samem Andrejcu. Naš Andrej je star skopuh, denarja ima veliko — mi mu ga ne zavidamo, ali ker se tako nepošteno žene in hlepi po denarju, to mu Andrejcu ne odpustimo. Pred adventom je rekel na primer svojim faranom: Ako mi in kaplanu ne plačate maš, potem bova raje v postelji spala, kakor vam zastoj delata tisto komedijo v cerkvi. Navihani fantje iz podružnice v Dobjem pa so nabrali res nekaj denarja za mašo, ali tisti denar niso dali požrešnemu Andrejcu, temveč so si poklicali iz Celja kapucina. Svoje dni je nekdo v časniku pisal o Andrejcu Podhostniku, da je on prvi za bikom in to velja tudi dandanes.

Pojasnilo v Ljutomer. Zmoti se lahko vsakdo in tudi mi nismo nezmotljivi, to priznavamo, ali ker smo resnicoljubni, radi popravljamo vsako pomoto in torej tudi zadnje poročilo v „Štajercu“ o ljutomerski hiralnici. Kakor smo namreč sedaj izvedeli od zanesljive strani, napadi na hiralnico ne izhajajo od tamošnjih klerikalcev, kakor sploh klerikalci nimajo z hiralnico čisto nič kaj opraviti, temveč ti napadi so le delo 4 tukajšnjih slovenskih občinskih odbornikov pod vodstvom odvetnika dr. Grosmana, ki je židovskega rodu in zato gotovo se o njem ne more reči, da bi bil ta klerikalen. To v pojasnilo. Konečno je nam še pohvalno omeniti častito ljutomersko duhovščino, ki živi v tako lepi slogi s tržani ter želimo, da bi si druga duhovščina vzela na nji izgled.

Grešnovci pri Slov. Bistrici. Dragi Štajerc! Malokedaj se sliši kaj od naših Staroložanov v tvojem listu in marsikdo bi mislil, da smo tukaj sami zaspani ljudje, ali to ni tako. Tudi mi se zavedamo in napredujemo, odkar ti zahajaš k nam. Samo nekateri so taki tepci in bedaki skup, da slišijo, ko trava raste. Iz „Štajerca“ je znano o našem starološkem klerikalcu, ki je pred nekaj leti prišel iz Češkega s culo na hrbtnu, a sedaj je postal farški priliznjeneec. Tisti je vsakemu poznan nekako na ime Milar. Od začetka je rekel, da mu je „šecko edno“ kaj je eden ali drugi, a sedaj, ko se je nalezl tistega farškega duha on in njegov sinček Ludvik — in tisti pri nas ob vsaki priliki zabavlja čez naprednjake in jih črti iz dna svoje črne klerikalne duše, kar se je že večkrat pokazalo. Poznan je po celi okolici kot „ta novi Milar“, kar je pa tudi resnica, saj mu nikdar kaka pametna besedica iz njegovih umazanih ust ne prileti. Najrajše se še brati z farško devico, ki je sicer zdaj njegova žena, ali zdaj zanj nič ne mara, ker on pre klobasari take reči, katere ne sodijo drugam kakor v norišnico, kamor spada tudi on sam. On bi pri nas rad zatrl vsako napredno mišljenje, ali k temu je ta „šecki“ dosti neumen. Naprednjaki, varujte se takega volka v ovčiji obleki, ker je vsakemu nevaren. Soseški fantje so mu že odrezali nos, ker jih je napadel z železnim drogom. „Štajerc“ pa bode tega „šeckiga“ še večkrat pokrtačil z ostro krtačo, ker ima veliko nesnage na svoji grešni črni duši.
Eden, ki še vé, vé.

Iz Cirkovc pri Pragerskem. V naši cirkovski šoli se dogajajo dandanes zelo čudne reči. Neusmiljeno ravnanje našega kaplana je priklopelo že do vrhunca. Dne 26. jana. 1905 t. l. je prišel v četrti razred ter prašal učence: Kateri so grehi zoper vero? Ker nekateri učenci niso znali prav odgovoriti, jih je prav neusmiljeno mučil, kakor kak mesar živino (zakolje to ni dovoljeno!), pretepal in psoval, da so ga bla groza. Seveda je prav neumno povedal, da je baje prvi greh zoper vero — „Štajerc!“ (Dobrosti knezoškof, prav ponižno vprašamo, ali je kakemu kaplančku dovoljeno tako pačiti veroposl, ki je vendar potrjen od vseh avstrijskih škofov?) Povedal je dalje v šoli: Bolj Štajerc smrdi, rajši ga vohajo. Mi še v njem nismo našli nikakih grdih reči, koristnih in dobrih reči pa mnogo.

Kristus je otroke ljubil ter jih je v naročje jemal in blagoslovil, naš kaplan, ali on po tem ravna po Kristusovem izgledu, ako jih pretepa? Seveda on pretepa samo otroke tistih starišev, ki so naročeni na Štajerca ter jim grozi v šoli s pekлом in žveplom, zraven jih zapira v lojpo (forhaus) v najhujšem mrazu, čeravno otroci že vsi zmornjeni pridejo od daleč v šolo. Nekega učenca, po imenu Dorič iz Mihovce, je tako vdaril, da mu je izbil zob, da je bil siromaček ves krvav. Mi pa skupaj zbrani kmetje ne moremo si proti takemu katehetu drugače pomagati kakor da se te, dragi „Štajerc“, še tesneje ovijemo, ti si nam še prijatelj in nam pomagaj v naših stiskah, taki duhovniki pa ne!

Op. uredništva. Kaj pa k temu poreče g. nadučitelj, zakaj tako ravnanje ne naznani višji šolski oblasti? Kaj pravi k temu g. šol. nadzornik, ali so mu znane take reči in kaj misli ukreniti, da se tako lopovstvo za vselej odpravi iz šole? Kaj bo storil okr. šolski svet proti takemu katehetu, ali ga ne napodi iz šole, naj gre past živino in ne odgojvat nežne otroke? Kaj konečno napravijo naš mil. knezoškof proti takim veroučiteljem, ki na mesto z ljubeznjo, s palico in psovanjem učijo otroke božjemu nauku? To so važne reči, ki se morajo predručačiti in naše mnenje je, takega kaplana ne pustiti več v šolo!

Dopisi iz Koroškega.

Iz Vrbske okolice. Takaj na Koroškem imamo list „Mir“, pravzaprav „Nemir“, in tisti ne dela nič drugega, kakor da ljudi slepari in šunta proti drugi narodnosti. In kaj tisti pozabi, to storijo naši vročekrvni kaplani, ki ne poznajo več kršč. ljubezni, kakor jo je oznanjeval naš Izveličar, temveč le sejo-jzo sovraštvo med ljudstvo, kakor bi bili iz samega pekla in zato se ne čudimo, da jim ljudstvo, žalibog, obrača hrbet. In kako se tu pri nas napada „Štajerc“, ki vendar nič drugega ne želi kakor ljudstvo prav podučiti in mu prav svetovati! Ali ti črnosuknježi ne marajo resnice, ta jih bode v oči in zato toli sovražijo vrliga Štajerca. Napredni Slovenci na Koroškem, naročnite se in v vsaki gostilni zahtevajte Štajerca.

Opomba uredništva. Mi obžalujemo, da se na Koroškem dogajajo take krivice od strani mladih kaplančkov in tukaj pozivljamo vse napredne Korošce proti tistim brezobzirno postopati. Mi vemo, da mil. knezoškof v Celovcu o takem postopanju slovenskih kaplanov nič ne zvé, ker slovenskih listov ne bere in osebno se mu vse zataja. Tisti šuntajoči slovenski duhovniki na Koroškem, ki bi imeli biti po božji svoji službi vzgled za ljudstvo, pobujšujejo in to je žalostna resnica! Brezobziren boj torej proti njim hočemo začeti, mi smo navihali ušesa že visjim kričačem in tudi prevzetnost mlečezobnih kaplančkov na Koroškem bode našla pri nas tak odpor proti njim, da jim bode zvenelo po njihovih kosmatih ušesih.

Iz Gutštajna. Dragi „Štajerc!“ Tudi jaz se na tebe obrnem, dragi „Štajerc“, da ti poročam nekaj o naši fari Gutštajn. L. 1797 je v Gutštajnu prenehala fara sv. Egidija. L. 1844 je prišel v Gutštajn zopet dušni pastir. L. 1861 je postal g. Fr. Feichtinger župnik. Ker je v Gutštajnu velika fara in troje fužin, zato so rekli takrat g. župnik, da hočejo pomagati, da trg dobi kaplana, oni pre bodo dali kaplanu hrano (košto) zastoni, drugo plačilo pa kaplan tako dobi iz verskega zavoda. Občina Gutštajn pa je rekla: Nas g. župnik Feichtinger ne bodo večno živeli, kaj bo tedaj s kaplanom po njihovi smrti? In g. župnik so na to odgovorili: Tukaj imate za 2000 g. obligacij, dajte jih na obresti in od tistih obresti se bo plačevala kaplanu hrana. G. Feichtinger so umrli l. 1874 in od tistega časa pri nas ni kaplana, le ob času, ko so bili pri nas stari župnik Woschner, smo po zimi sem ter tje dobili nek kaplančce. Zdaj pa ga zopet ni. Mi pa pršimo, kje so tiste obligacije, ki so namenjene za kaplanovo košto? Svoje dni so bile v občinski kasi v Gutštajni ali sedajni celovski knezoškof? In Jožef Kahn jih je izmuznil, češ, da je to skofjski denar. In zdaj kaplana ni in denarja tudi ni več. Zmirom slišimo, kedaj se bodo naš sedajni župnik Vaclav Valeš preselili v večjo faro, potem pre dobimo kakega starega

fajmoštra in kaplana. Pa kedaj bo tisto? Kaplan pa se pri nas jako potrebuje, ker je fara velika, dalje je tu 5 razredna šola in zraven je silno potrebno, da sta ob nedeljah dve službi božji, kajti brez druge službe božje jih mora po nedeljah veliko doma ostati brez meše. To so žalostne razmere in mi prosimo tem potom celovskega prezv. knezoškofa, naj nam že enkrat pošlje kaplana.

Najnovejše politične vesti.

Državni zbor se je sešel v torek, ter je bil na dnevnem redu zakon o vojaških novincih. Drž. zbor mora namreč vojnemu ministru najpoprej dovoliti, da sme izbirati po naborih vojaške novince. Z volilno reformo bo vlada počakala še kaka dva tedna, da poprej reši najnujnejše zadeve, pred vsem pa letni proračun.

Na Ruskem je za sedaj revolucija prenehala, ali načelniki puntarjev in prekuchov so sklenili, da naj se nadaljuje atentati (napadi) na višje upravne in vplivne vojaške dosojanstvenike, in tako bomo vedno slišali, da je bil v tem ali onem kraju ustreljen ali z bombo raztrgan kak general ali kak veliki knez.

Kristijan IX. danski kralj, je dne 29. t. m. umrl v 88. letu svoje starosti. Z otroki je imel srčco. Njegov najstarejši sin je zdaj njegov naslednik na danskem tronu, drugi njegov sin Jurij sedi na grškem tronu, le najmlajši je še doma. Njegova najstarejša hči je angleška kraljica, mlajša je ruska carica-mati, najmlajša pa ima velikega vojvodo Camberlendskega ter stanuje v Gmunden. Njegov vnuk Hakon je pred kratkim postal norveški kralj.

Spodnještajerske stvari.

Našim cenj. naročnikom. Za poslano naročnino vsem lepa hvala! Tudi novim naročnikom, ki so k nam pristopili v tolikem številu, izrekamo iskreno zahvalo. Pred vsem pa nas veseli, da ste v našem boju prišli do prepričanja, da naše delo je v resnici nesebično, le vam koristno ter da mi svoje skromne moči žrtvujemo le v vaš blagor. Vsak naj naše podjetje s tem podpira, da nam pridobi veliko novih naročnikov. Kdor ne pozna našega lista, naj ga zahteva na ogled ter se mu doposlje ena številka brezplačno. Kdor pa si ga naroči, mora naročnino naprej plačevati. Tiste pa, ki nam še naročnino dolgujejo, prosimo, naj storé svoje dolžnost in poravnajo svoj dolg. Vsem pa kličemo: Živeli na dolga leta!

Iz ječe v Mariboru sta dne 22. t. m. pobegnila kaznjenca Leopold Legenstein in Johan Eberhart, ki sta bila na tri leta zaprta zavoljo rop.

Samomor starca. V Mariboru v Tegetthoffovi ulici se je zastrupil 74 let stari posestnik iz Lučan. Preden je izpil v kavo namešano mišnico (arzenik), je postavil na mizo žegnano vodo, roženkranc in prižgal dve sveči. V prejšnjih letih se mu je dobro godilo, zdaj ga je najbrž revščina gnala k samomoru.

Vlak je povozil pri Vuhretu pri Marenberku nekega neznanega moža, ki je bil na mestu mrtev. Najbrž je bil kak ogrski živinski trgovec.

Več resnicoljubnosti! V zadnjem času se v raznih slovenskih listih prav na hudoben način podtika zaslužnemu ptujskemu županu g. Ornign, kakor bi on bil kriv tega, da je nekaj Ptujčanov odpadlo od vere. Nato vam odgovorimo, da ga lahko ne najdete moža, čigar rodbina bi bila tako uzornega verskega mišljenja in vedenja, kakor je ravno rodbina g. župana. In da tudi on svoje verske dolžnosti spolnuje, morda bolj, kakor tisti, ki ga napadajo, o tem lahko poizvedete v ptujskem mestnem farožu.

Političen shod v Ptuj. Dne 23. januarja t. l. je v Ptuj priročal držav. poslanec Wastian o svojem delovanju v držav. zboru. Nato se je sklenilo vprašanje o zgradbi novega poslopja mestne hranilnice, kamor se bodo premestili tudi mestni uradi.

Predrzen goljuf. Dne 26. t. m. so vjeli tu v Doliču navihanega tička, ki se imenuje Johan Črnko. Na ime posestnika Kaisersbergerja si je izposodil iz ptujske hranilnice 1000 K. Ulovil je tega tička odvetniški uradnik g. Murko.

Spočetka je navihanec vse tajil kakor gad noga. Se le, ko se je pri njem našlo več nakupljene nove robe, je priznal goljufijo. Iz vsega denarja je imel le 320 K, ostalo je že zafučalo, nekaj poplačal dolgove, nekaj pa zapil. Kako dobro je imel na dilah shranjen denar, spričuje to, da ga je še sam moral dolgo iskati, ko je že sleparstvo priznal. Zdaj je v preiskovalnem zaporu v Ptuj, kjer zdaj mesto pustnih krapov piha malo dišečo kašo.

Zmrznil je potoma posestnik Fr. Ferlin z Vetrnika pri Kozjem, ko se je vračal v soboto vinjen k svojemu domu.

Utopil se je v nekem potoku pri Slov. Bistrici kakih 50 let star kmečki človek. Pokopali so ga, ne da bi se bilo izvedelo, kdo in odkod da je bil.

Dr. Brumen obsojen. Kakor smo že poročali, je bil ptujski prvaški dohtar Brumen pred graškim okrajnim sodiščem zavoljo žalitve dr. Plachki-ja v Ptuj obsojen na 4 tedne zapora, pojestrenga s postom enkrat na teden. Dr. Brumen, ki je bil že 7 krat predkaznovan, je pri graški odvetniški zbornici ovidil dr. Plachki-ja, da baje lovi kliente, da se obnaša tako, da to škoduje stanovskemu ugledu, da napravlja protipostavne rekurze itd. Obsojeni dr. Brumen je rekuriral k višjemu sodišču v Gradcu in tisti je zadnje soboto popolnoma potrdilo razsodbo prvega sodišča tako da bo ovadaški prvaški dohtar Brumen, hočeš ali nočeš, z lepa ali z grda, moral iti na mesec pihat kašo. Kako pa ti je zdaj pri srcu, dr. Slepič, zdaj boš imel 4 tedne čas psovati in grdit poštene Nemce!

„Pri Amerikancu“ bereš včas velikanski napis nad novo odprto trgovino. Vse, kaj je amerikskega, diši vselej nekoliko po slepariji, zlasti so se v sleparjenju kmečkoga ljudstva odlikovali take amerikske trgovine v Ptuj, Radgoni, Beljaku in Ljubljani. Tudi v Celju je pred kratkim odprl tako trgovino „Pri Amerikancu“ neki Košir in ko je s slabim blagom opeharil svoje odjemalce, z nepošteno konkurenco poškoval domače trgovce, je prišel na kant, kakor se je dosedaj zgodilo z vsemi enakimi Amerikanci. Pazite torej in ne dajte se varati od vsakega privandranega sleparja, temveč se držite svojih znanih trgovcev, ki vam pošteno postrelajo, da se vselej z veseljem k njim vrnete, kadar potrebujete nakupiti robe za svojo domačo potrebo. Košir in njegovi kompanjoni so bili pred kratkim v Celju oddani sodnji.

Kranjski pankrt je novo krščen in je dobil seveda tudi novo ime: Novi slov. Štajerc v Ljubljani. O ti revček, ti uboga para, tvoje življenje je bilo britko, žalostno, sušico si vedno imel in za sušico v kasi tudi zaspal za vekomaj po kratkem življenju! In tudi tvoj pogreb je bil siromašen, kdor nima cvenka, pogine in se pokoplje kakor — pes! Res se nam smiliš, solze, kup debele kakor vinske jagode bi imele teči iz naših oces — tako smo te radi imeli! Križmana so zaradi nepopisnih, velikanskih zaslug penzionirali in vleče svoj mastni penzijo iz tistega zivljenjskega fonda, ki ga je zadalžil pri tiskarni s svojim slavnim listom. Zapustili so ga njegovi iskreni pajdaši, njegovi boritelji na pravi slovenski podlagi „Svoji k svojim“ in tako mu je zabobnal mrtvaški boben in list je prišel na kant. Vse je fuč, denarja ni, lista ni in naročnikov tudi ni, saj je nam razumno ljudstvo ne enkrat reklo: Nam se stadi in gnusi brati ta list in kratkičkovo življenje je imelo naglo smrt. No, mi smo bili pripravljani na to žalost, mi smo pričakovali hitri konec, saj ni bilo drugače mogoče. Ali tem prvaškim in klerikalnim zapeljivcem je vse deveta brigada. Zguba je zguba in takih reči, takih polomov so klerikalci in prvaki navajeni kakor cigan mrazu, saj vsak dan vidimo, kako propadajo in bankrotirajo na kaki narodni podlagi ustanovljena narodna podjetja. Strašanska goljufija, nezaslišano sleparstvo in vnebovpijoče reči so dandanes na dnevnem redu pri klerikalcih in prvakih. Ako vam kako njihovo podjetje ne gre, ali gre rakovo pot, pa hajd se obrne, da podjetju drugo ime, samo da se ljudstvo slepari dalje in goljufa še hušje. No, zdaj pa, ljubi kmet, delavec in obrtnik, že lahko veš, katera nebesa so ti odprta, ako te bodo nadlegovali kakor siten berač ter te silili in silili, da se naročiš na tistega novorojenega pankrta iz Ljubljane. Odpri vsakemu kratkomalo vrata na ši-